

ปัญหาการจัดการมรดกของผู้จัดการมรดกกรณีสืบไม่พบทายาท

สรวิศ วิมลกุลวนิช

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2565

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการจัดการมรดกของผู้จัดการมรดกกรณีสืบไม่พบทายาท
ชื่อผู้เขียน	นายสรวิศ วัฒนกุลวนิช
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นการศึกษาปัญหาในการจัดการมรดกกรณีสืบไม่พบทายาท โดยเป็นกรณีที่มุ่งศึกษาในกรณีที่ผู้จัดการมรดกทราบถึงการมีอยู่ของทายาทคนดังกล่าวที่ติดต่อไม่ได้ และในขอบเขตที่ว่าทายาทนั้นได้สูญหายไปโดยไม่ได้มีคำสั่งศาลให้ทายาทคนดังกล่าวเป็นคนสาบสูญ

เมื่อผู้เขียนได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าวมาศึกษาโดยศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการมรดกของประเทศไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกที่บังคับใช้ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาสิทธิหน้าที่ของผู้จัดการมรดก ตลอดจนความเสี่ยงในการรับผิดหากผู้จัดการมรดกจัดการมรดกไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายในการจัดการมรดกของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ

พบว่ากฎหมายไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังไม่มี ความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมรดกกรณีสืบไม่พบทายาท และมีการกำหนดหน้าที่ของผู้จัดการมรดกไว้อย่างกว้าง ในขณะที่หลักกฎหมายอิสลามมีการกำหนดถึงการจัดการในการแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทหากเกิดกรณีที่ทายาทคนใดสูญไปจากภูมิลำเนา ในขณะที่ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการนำหลักกฎหมาย Escheat ซึ่งเป็นหลักการและทฤษฎีในการจัดการมรดกหากผู้ตายไม่ได้มีการจัดทำพินัยกรรมและไม่มีทายาท ในขณะที่ประเทศอังกฤษได้นำหลักการและทฤษฎี Bona Vacantia ซึ่งเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการมรดกโดยโอนมรดกให้ตกทอดแก่รัฐ หากในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดอ้างสิทธิในการครอบครองมรดก

ทั้งนี้ทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่พิจารณาให้เห็นถึงปัญหาในเชิงนโยบาย กฎหมายและข้อเสนอแนะในแนวทางการปฏิบัติหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น ตลอดจนมีข้อเท็จจริงต่างๆที่เกิดขึ้นจริง

(4)

ซึ่งทำให้เห็นว่ามีทายาทหลายคนที่เสียสิทธิที่ตนเองพึงมีและพึงได้รับไป ตลอดจนผู้จัดการมรดกยังต้องรับความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี

การค้นคว้าอิสระจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ประการแรก ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายในการวางแนวทางปฏิบัติต่อกรมที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องในการจัดการทรัพย์สินมรดกซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์และเป็นทรัพย์สินมรดกที่เป็นประเด็นพิพาทโดยส่วนใหญ่ทั้งสิ้นในการกำหนดวิธีการให้ผู้จัดการมรดกสามารถโอนย้ายทรัพย์สินมรดกที่เป็นของทายาทที่สูญหายไปให้ตกเป็นของรัฐในการบริหารจัดการภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่ง

ประการที่สอง ข้อเสนอแนะในเชิงกฎหมาย ควรมีการปรับแก้ไขความชัดเจนในกระบวนการในการจัดการมรดกหากเกิดกรณีที่สืบไม่พบทายาท กล่าวคือควรมีการกำหนดระยะเวลาพอสมควร และให้ทรัพย์สินในส่วนแบ่งมรดกนั้นตกเป็นของรัฐ โดยให้ถือเสมือนว่าเป็นทรัพย์สินมรดกที่ไม่มีผู้อ้างสิทธิ

ประการที่สาม ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับทนายความในการยื่นคำร้องต่อศาลหากเกิดกรณีผู้จัดการมรดกเกิดข้อขัดข้องในการจัดการมรดกจากกรณีสืบไม่พบทายาท โดยให้มีการร้องขอต่อศาลให้กำหนดวิธีการในการจัดการทรัพย์สินในส่วนแบ่งของทายาทที่สูญหายไป

ประการที่สี่ ข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ตลอดจนคดีตัวอย่างต่างๆที่เกิดขึ้นในต่างประเทศเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และแก้ไขปัญหา

ABSTRACT

Title of Independent Study	Problem concerning the estate management of administrator in case of the missing heir
Author	Mr. Sorrawis Wimonkulwanich
Degree	Master of Laws
Year	2022

This independent study is a study of problems concerning the estate management of administrator in case of the missing heir. This is a case where the focus is on the case where the estate administrator is aware of the existence of such an heir who cannot be contacted and to the extent that the heir has disappeared without a court order rendering such heir missing.

When the author brought the aforementioned issues to study by studying the law on estate management of Thailand according to the Civil and Commercial Code and Islamic law on family inheritance that is enforced in the four southern border provinces by studying the rights and duties of the administrator of the estate as well as the risk of liability if the administrator manages the inheritance illegally and a comparative study of the legal principles of foreign estate management Including the United States and England.

It was found that the Thai law under the Civil and Commercial Code is still unclear in the guidelines for estate management in the event that heirs cannot be found. The duties of the administrator of the estate are broadly defined. In Islamic law stipulates the arrangement of inheritance among the heirs in the event that any of the heirs disappears from the domicile. In the United States, Escheat law is introduced, which is the principle and theory of estate management if the deceased

(6)

does not have a will and no heirs. In England adopted principles and theories of Bona Vacantia a theory about estate management by transferring inheritance to the state if in the absence of any person claiming the right to possess the inheritance.

This caused a problem that was considered a problem in terms of policy. Laws and recommendations for practice in case of such incidents as well as various facts that actually happened.

It shows that there are many heirs who have lost their rights and should have received them. As well as the estate administrator has to take the risk of being prosecuted.

This independent study is proposed as follows:

Firstly, policy suggestions for setting up guidelines for the Department of Lands. which is an important agency involved in the management of the estate which is immovable property and the estate which is the subject of most disputes in determining the method for the estate administrator to transfer the estate belonging to the missing heirs to the state in administration within a certain period of time.

Secondly, legal advice to clarify in the estate management process should be revised in cases where heirs cannot be found. There should be a reasonable time limit and the property in that portion of the inheritance should be vested in the State. which shall be treated as if it were an unclaimed inheritance.

Thirdly, practical suggestions for lawyers in filing a petition to the court in the event that the estate management has an obstacle in the management of the inheritance due to the missing of heirs by requesting the court to determine the method for disposing of the property of the lost heir's share according to the foreign law.

Fourthly, it is recommended that further research be conducted on the facts that have arisen as well as various example cases that occurred in foreign countries to be used to analyze and solve problems.